

Jäsenten valitseminen Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymän Lappian valtuustoon

KH 19.05.2025
6113/00.00.01.02/2025

Valmistelija

vs. hallintopäällikkö Kaarlo Suutarinen

Kuntalain 58 §:ssä on seuraava säännös kuntayhtymän toimielimistä:

"Kuntayhtymän päätösvaltaa käyttää yhtymävaltuusto tai yhtymäkokous. Jäljempänä 61 §:ssä tarkoitetussa yhden toimielimen kuntayhtymässä päätösvalta jakautuu jäsenkunnille ja kuntayhtymän toimielimelle perussopimuksessa sovituin tavoin. Kuntayhtymällä voi olla myös muita perussopimuksessa sovittuja toimielimiä.

Kuntayhtymän muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen toimielinten kokoonpano on sovitettava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta kuntayhtymän alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti."

Kuntalain 59 §:n mukaan yhtymävaltuustoon sovelletaan, mitä valtuustosta säädetään. Yhtymävaltuuston jäsenet valitsee kunta perussopimuksessa sovitulla tavalla. Yhtymäkokouksen käyttäessä ylintä päätösvaltaa 60 § kokous on pidettävä vähintään kaksi kertaa vuodessa. Yhtymäkokousedustajan kuhunkin kokoukseen erikseen valitsee jäsenkunnan kunnanhallitus tai jäsenkunnan valtuuston päättämä kunnan muu toimielin.

Yhtymäkokouksen julkisuuteen sovelletaan, mitä valtuuston kokouksen julkisuudesta säädetään 101 §:ssä. Yhtymäkokousedustajan esteellisyyteen sovelletaan, mitä valtuutetun esteellisyydestä säädetään 97 §:ssä.

Kuntalain 76 §:n mukaan "vaalikelpoinen kuntayhtymän toimielimiin on henkilö, joka 71 §:n mukaan on vaalikelpoinen kuntayhtymän jäsenkunnan luottamustoimeen. Vaalikelpoinen ei kuitenkaan ole 72 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö eikä saman kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö.

Vaalikelpoinen muun kuin 58 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen jäseneksi ei ole myöskään henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle toimielimessä tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa."

Kuntayhtymän perussopimuksessa voidaan sopia, että kuntayhtymän muun toimielimen kuin yhtymäkokouksen jäsenten ja varajäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja.

Peruskunnan toimielimiä koskevia erityisiä vaalikelpoisuus vaatimuksia ei sovelleta kuntayhtymän toimielimiin, vaan niistä säädetään edellä mainitussa kuntalain 82 §:ssä erikseen.

Koulutuskuntayhtymän perussäännön 6 §:n 2 momentin mukaan jäsenkuntien kunnanvaltuustot valitsevat yhtymävaltuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet kunnanvaltuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi.

Yhtymävaltuustossa kunnalla on yksi paikka jokaista kunnan alkavaa 3 000 asukasta kohti, kuitenkin vähintään kaksi (2) paikkaa.

Asukasluku määräytyy valintaa edeltävän vuodenvaihteen väestöntietolaissa (507/1993) tarkoitetun Tornion kaupungin asukasluvun 20 973 mukaan.

Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappian jäsenkunnat ovat Kemin ja Tornion kaupungit sekä Keminmaan, Kolarin, Muonion, Pellon, Simon, Tervolan ja Ylitornion kunnat.

Tasa-arvovaatimukset

"Toimielimiä valittaessa on otettava huomioon tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentti, joka kuuluu seuraavasti:

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 a §:n 1 momentin mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Sukupuolikiintiö koskee kaikkia kunnan toimielimiä lukuun ottamatta kuntien valtuustoja, jotka valitaan yleisillä vaaleilla. Kunnan toimielimiä ovat kuntalain 30 §:n mukaan valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja sen jaostot, lautakunnat tai valiokunnat ja niiden jaostot, johtokunnat ja niiden jaostot sekä toimikunnat. Lain mukaan sukupuolikiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Myöskään puheenjohtajistoa vaatimus ei erikseen koske."

Suomen Kuntaliiton yleiskirjeen nro 19/80/2012 mukaan 1.6.2005 voimaan tulleen tasa-arvolain muutoksella kiintiövaatimus ulotettiin myös "kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimiin". Käytännössä tämä tarkoittaa myös niitä toimielimiä, joihin jokainen kunta valitsee omat jäsenensä, esimerkiksi kuntayhtymän yhtymävaltuustoa. Kiintiövaatimuksen täyttäminen edellyttää ennakolta käytäviä kuntien neuvotteluja.

Todettakoon, että jäsenkunnilta on pyydetty kannanottoa Lappian hallintomallin muutoksesta yhtymävaltuustomallista yhtymäkokousmalliin, mikä tarkoittaisi yhtä edustajaa per jäsenkunta ja edustajalle äänimäärä määräytyisi samalla tavalla kuin jäsenkunnan yhteenlaskettu äänimäärä nykyisessä yhtymävaltuustossa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudeksi 1.6.2025–31.5.2029 Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymän Lappian valtuustoon seitsemän (7) varsinaista jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen.

Päätös
